

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Geppa 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LI

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Post.
Stane: ena številka 20 stotink.Eno leto 8 lir
Pol leta 5 lir
Četrta leta 3 lire

Odg. urednik Ivan Hervatin

Male novice

Mali koledar.

Petek, 16. maja: Janez Nepomuk. So-
bota, 17. maja: Pashal. Nedelja, 18.
maja: Erik. Ponedeljek, 19. maja: Dun-
stan. Torek, 20. maja: Bernardin Sien-
ski. Sreda, 21. maja: Donat. Četrtek,
22. maja: Julija.

Srečni smo!

Odkar je snop zavladal, imamo vse-
ga več. Tako trobijo vladna glasila.
In to je res. Prej smo imeli enega kra-
lja, ki so mu vsi vojaki prisegli. Da-
nes imamo dva kralja: enemu priseže-
jo vojaki, drugemu prisežejo člani mi-
licije. Prej smo imeli eno armado, se-
daj imamo dve. Prej smo imeli en se-
nat, sedaj imamo dva (v poslanski
zbornici je bila večina poslancev ime-
novana). Prej smo imeli precej davkov,
sedaj jih imamo dvakrat toliko. Torej
vsega več!

Novi kandidati.

Med tiste, ki so zatajili svojo mater,
je zašel tudi nadučitelj Vizintin v
Renčah. On ima največ zasluga, da so
snoparji dosegli toliko glasov v Ren-
čah. — Iz Gorice smo prejeli poročilo,
da je visokošolec Rutar pretepel neke-
ga slov. narodnega učitelja. Iz tega
sklepajo, da je postal tudi Rutar sno-
par. Žalostno!

Pod pepelom je ogenj.

V Ivornicah avtomobilov «Fiat» v
Turinu, so delavci volili takozvano
notranjo komisijo. Od vsake 100 de-
lavcev jih je samo 20 glasovalo za fa-
šistovsko stran, 80 pa za staro delav-
sko organizacijo.

Kako se gospodari.

Znano je, da sta Francija in Italija
velike milijone dolžni Angležem. Po-
štena pamet pravi, da bi morali naj-
prej svoje dolgove vračati, toda politi-
ka dela drugače. Francija posoja de-
nar Poljakom in Jugoslovanom, Itali-
ja je tudi dala posojilo Poljakom in
zdaj ga ponuja še Jugoslovanom. V
angleškem državnem zboru se je pri-
tožil neki poslanec in svetoval, naj an-
gleška vlada vsaj obrestni iztirjuje, če
imajo ti toliko denarja, da ga lahko
posojajo drugam.

Kaj pomaga.

Nekateri Slovenci so se vpisali k fa-
šistom zato, ker so mislili, da bo po-
tem dobro zanje. Pa se je marsikateri
zmotil. Neki sodnijski uradnik je bil
tudi tako vpisan v snop in črno mili-
cijo. Zdaj je izgubil službo, kakor da
ne bi bil nikoli vpisan. Demo, da je
najbolje držati se starega imena in
starega poštenja. Če te potlej šiba tepe,
te vsaj ne bo sram.

Morski razbojniki.

Na Kitajskem so največja nadloga
razbojniki na suhem in na morju. V
noči od 1. do 2. maja so morski razboj-
niki (pirati) napadli neko portugalsko
ladjo, ubili poveljnika in odgnali se-
boj 40 potnikov, za katere bodo potem
zahtevali veliko odkupnino.

V Hong-Kongu je bilo na ukaz vlad-
nih oblasti ustreljenih 38 piratov, ki
so bili pri svojem zločinskem delu
ujeti.

Velika nadloga

je iskanje, podpisovanje in plačevanje
potnih listov. Pri Zvezi narodov je bil
stavljene predlog, naj se potni listi zo-
pet odpravijo, da bo vsak lahko šel iz
ene države v drugo brez pečatov in
podpisov in nepotrebnih stroškov. Da
bi se le kmalu zgodilo!

Nesrečen konec nedeljskega izleta

Dva mlada zakonska iz Trsta, spedi-
ter Emanuel Falducci in njegova žena
Mina, odpravila sta se v nedeljo zju-
traj na izlet. Vreme je lepo kazalo,
hotela sta se naužiti pomladanskega
solnca. Mož je zasedel motocikel, žena
je prisledla in zadržala sta po cesti na
Reko. Do tam je šlo po srčci. Ob 5. po-
poldne sta se odpravila zopet proti
Trstu. V okolici Herpelj je bilo že vse
pomladi konec, padal je dež, hladno je
postalo in zgodaj je legla noč. Mož
je hitreje pognal motor, da bi bil toli-
ko preje doma. Toda cesta je bila blat-
na, v mraku se je slabo videlo in
nesreča je hotela, da je kolo naletelo
na neko tužo na cesti, od tam pa zao-

krenilo preveč h kraju. Vozilo je pile-
telo v drevo in se je razbilo. Mož je
zadel v drevo z ramo, žena pa narav-
nost z glavo. Oba sta nezavestna oble-
žala na cesti. Popotni človek jih je
tako našel in šel klicat orožnike. Par
mož je prihitelo na kraj nesreče. Tema
je bila gosta, dež je padal kakor z ve-
dra. K sreči je pripeljal mimo nek
drugi tržaški avtomobil. Falducci se
je v tem že ovestil. Oba ranjena so
naložili na avtomobil in jih peljali v
Trst na zdravniško postajo. Odtam so
jih oddali v bolnišnico. Žena ima pre-
tresene možgane in je v smrtni ne-
varnosti.

Mi lažemo, vedno lažemo.

Tako so skočili nad nas naši kapita-
listični krogi, kadar smo očitali, da
kričijo «živijo narod», v istem času pa
sesajo istemu narodu kri. Za danes
povemo le, da je bilo leta 1918. med
tržaškimi hejslovanskimi prvaki 7 u-
radnikov, ki so se spremenili v par le-
tih v 7 milijonarjev. Mi zbiramo krat-
ke životopise, da jih potem priobčimo
ljudstvu, ki bo odprlo oči, ker se to
mora zgoditi. Eden teh gospodov je o-
tvoril svojo banko v Južni Ameriki.

Nacionalisti so povsod enaki.

Don Sturzo je govoril o fašizmu ter
ga obsodil tudi zato, ker je prevzel
naulke nacionalizma. Nacionalisti ima-
jo narod za nekega Boga. Nadalje o-
dobrujejo nacionalisti nemoralna de-
janja, če ta služijo narodu. In res!
Snoparji trdijo, da je dovoljeno ubiva-
ti in sežigati, ako je to narodu v ko-
rist. Pri nas sta «Istarska Riječ» in
«Edinost» učili, da je smel Princip iz-
vršiti umor, ker da je umor služil na-
rodu. — Toliko časa ne bo miru med
narodni, dokler bo cvetel nacionalizem.
Mir bomo imeli, ko bo nacionalizem iz-
zumrl in bo na njegovo mesto stopilo
načelo o bratstvu narodov, kakor je
to lepo učil veliki Krek.

Turški nacionalizem.

Preganjanje narodnih manjšin
v Turčiji.

Angorski drž. zbor je sprejel oster
zakon, kateri znatno omejuje stanovanj-
sko pravico narodnih manjšin. Armenci
ne smejo n. pr. bivati v vzhodnih
turskih deželah izven črte, ki gre od
Samsuna na Črnem morju do Adana
na Sredozemskem morju. Arabci ne
smejo bivati v deželah, ki majijo na
Sirijo in Mezopotanijo. Gruzinci se mo-
rajo izseliti iz dežel ob ruski meji. Grki
smejo bivati le v Carigradu. Povsod so
prepovedana zborovanja z drugim ob-
čevalnim jezikom kakor turški in
kurdijski. V nobenem mestu z izjemo
Carigrada ne sme presegati inozemsko
prebivalstvo 10 odstotkov skupnega šte-
vila. Ta prvi zakon povzroči pravo seli-
tev narodov in bo izgnal iz sedanjih
bivališ do 200.000 ljudi. Selitev se naj
izvrši nemudoma. Osebe, ki izgubijo
posestva in hiše, bodo prejele glasom
zakona odškodnino na temelju uradne
conitve nepremičnin.

Mikalo nas bi vprašati, ali se je Tu-
rek učil od Evropejcev, ali Evropejci
od Turka.

Mráz in sneg.

Ob zadnjem mrazu je padal po Ti-
rolskem sneg ne le po hribih, ampak
tudi po ravninah. Star pregovor se je
uresničil, da do «trijacev» zima traja.

Goriška Mohorjeva družba.

Naprosili smo tu navedene g., da po
dobroti sprejmejo nabiralne pole za le-
tošnje leto:

Vrdelica (Scoglietto): tobakarna Go-
dina.

Sv. Anton (Dekani): Jakomin Ant.,
trgovca.

Katinara: Senica Stanko, trg. jestvin.

Korte: Skerlić Josip, zasebnik.

Kazlje: Mozetič Franc, trg.

Lokev: Praprotnik Slavoj, trg.

Medosi: Barut Ana, 141 (Portorose),
zasebnica.

Podgrad: Baudaž Stefan, trg.

Ricmanje: Bonano Franc, trg.

Čelje (p. Prem): Kirn Alojzij, trg.

Kobjeglava: Birsa Leopolda, trg.

Skopo: Živič Rudolf, trg.

Dobravlje: Rustja Franc, trg.

Škrilje: Bajc Franeka, št. 86.

Vrtovin: Čermelj Henrik, trg.

Vrabce: Jelerčič Ivan, trg.

V jeseni dobi vsak član 1. krasen ko-
ledar, velik kakor pred vojsko, 2. ro-
man, 3. povest, 4. gospodarsko knjigo.
Čas za vpisovanje samo še 10 dni.

Kako so izpadle volitve v Nemčiji.

Nemci so volili nov državni zbor
dne 4. maja.

Zmerne stranke so nekaj zgubile,
skrajneži pa so pridobili. Skrajneži
so na eni strani divji nacionalci, na
drugi strani pa komunisti. Nacionalci
so imeli doslej 65 poslancev, zanaprej
pa jih bodo imeli 96. Komunisti so
jih imeli doslej samo 16, zanaprej pa
kar 62.

Nacionalci so nasprotniki mirne po-
godbe s Francijo, oni hočejo nazaj ce-
sarja, generale in vojni boben. Komu-
nisti pa niti z republiko niso zadovolj-
ni, hočejo še eno revolucijo po vzgle-
du boljševikov, ustanovitev sovjetov
in kar spada zraven.

Vendar je pričakovati, da se bo
zmerna sredina obdržala v sedlu, ker
je ljudstvo sito vpitja in razgrajanja in
želi trajnega miru. Če bi pa le preva-
gala ena ali druga skrajnost, je revolu-
cija in vojna gotova reč, zmaga pa ne-
gotova.

Novi državni zbor se sestane okoli
25. maja. Potem bomo kmalu videli,
kam veter piha.

Ata so hudi na papeža.

Znano je, da je sv. Oče papež daro-
val pol milijona lir raznim katoliškim
društvom, ki so ob volitvah trpela od
fašistov. Ta dar je Mussolinija zbodel
v srce. Za dobro plačilo je izdal ukaz,
da noben Italijan ne sme nositi ple-
miškega naslova, če ga ima od pape-
ža. Pa je zopet dregnil v osir, ker so
najslavnejše plemiške rodbine priza-
dete s takim ukazom.

MIHEC: Kaj bo iz tega vsak dan samomoril!
S strup, pod vlakom in pa z orožjem
Konec ljudje si delajo nori.

JAKEC: Stara sva Mihec in dolgo tu gori
Marsikatero sva videla že.
To pa gotovo je, da samomori
Tam so, kjer vera opešala je.

Spor med Rusijo in Nemčijo.

Rusko trgovsko zastopstvo v Berli-
nu naskrivaj podpira nemške komu-
niste; eden od uslužbencev trgovske-
ga zastopstva, po imenu Rosenhardt,
je bil kot agent teroristične organiza-
cije «Čeka» v Stuttgartu aretiran in
sta ga dva policaja gnala preko Berli-
na na Pomorjansko. V Berlinu sta ho-
tela počivati, pa ker nista bila vajena
mesta, sta poslušala njega, ki je dejal,
da ve za dober hotel. On jih je peljal
naravnost v rusko zastopstvo, tam so
jih za čas zadržali, dokler ni bil lisjak
na varnem.

Skandal je bil velik, policija osra-
močena, dokaz podan, da Rusi podpi-
rajo nemške komuniste. Zato je vlada
ukazala vdreti v rusko hišo in vse pre-
iskati. To je pa spet Ruse razjezilo, češ
da njihova hiša ni podvržena nemški
policiji. Ruski trgovski zastopnik
Krestinski je v znak protesta zapustil
Berlin.

Najbolj zanimivo je pa to, da so baje
Francozi vtaknili roke vmes. Francozi
se boje, da bi se Rusi pogodili z Angli-
jo. To hočejo preprečiti z vsemi sred-
stvi, tudi s tem, da nete spor med Ru-
sijo in Nemčijo. Vendar kaže, da se bo
jeza polegla brez hujših posledic.

Prekmurci so dočakali.

Onostran Mure biva slovenski rod
daleč tja po ogrski ravni. Ogri so
jih stiskali in dušili prav po mažarsko,
vendar jih niso mogli pomažariti. Ti-
soč let, od časov svetega Metoda, niso
imeli Slovenci tam domačega škofa.
Odkar so pripadli Jugoslaviji, imajo
škofijsko oblast v Mariboru.

Letos je mariborski škof (nekdanji
tržaški) mons. Karlin prvokrat šel bir-
movat v Prekmurje. Sprejeli so ga z
velikim veseljem in kar moč slovesno.
Po tisoč letih so zopet iz ust višjega
pastirja poslušali božjo besedo v slo-
venskem jeziku.

Polka in valcer.

Leta 1921. so dovolila oblastva na
Goriškem 2546 plesov. Če računamo,
da so potrosili za vsak ples po 2800 lir,
so zapravili skupno 713.000 lir. Dobi-
ček sta imela hudič in oštir.

Klavnica.

V Kremoni so komunisti napadli
snoparskega tajnika Gina Dordoni-ja
in ga nabili po glavi tako, da je potem
v bolnišnici izdihnil. Ker so bili komu-
nisti, niso ostali «neznani mladeniči»,
ampak so jih 6 zaprli.

V Cagliari so našli mladega sno-
parja Vida Azelli-ja s prerezanim gr-
lom mrtvega na cesti.

Da se ne bodo takole po cestah kla-
li, bo vlada naredila po večjih mestih
posebne klavnice za ljudi.

Mrlic je trkal na vrata.

Na Tirolskem se je zgodilo v bližini Merana. Neka družina je sedela zbrana pri mizi, kar nekdo potrka. Rečejo »naprej«, pa nikogar ni, rečejo vdru-gič, zopet vse tiho. Odpro vrata: pred vratmi stoji, naslonjen na podboje, mrtev njihov znanec. Prišel jih je o-biskat in ga je pred vratmi zadela na-gla smrt.

Samo 376 nepismenih vojakov.

Českoslovaška vojska šteje 376 voja-kov, ki ne znajo čitati in pisati. Izmed njih odpade najmanj na vojake Čehe (le 0.29 odstotkov) in Nemce (0.36). Več nepismenih je med Mažari (3.17 odstot-kov) in Slovaki (8.17 odstotkov), največ pa med karpatskimi Rusi (30.09 od-stotkov). Vojska vzdržuje posebne šole za nepismene vojake.

Preljuba žoga.

Najvažnejša stvar na svetu je menda brcati žogo. Vsaj tako bi sodil, če be-reš o neprestanih nogometnih tekmah. Za veliko angleško tekmo v Londonu je bilo prodanih 123.000 vstopnic. U-deležil se je je princ Yorški kot zastop-nik kralja, pa razni ministri in gledalcev, kolikor jih je moglo noter. Pripeljali so se od povsod na 120 po-sebnih vlakih in še na parobrodih. En poseben vlak je imel pri tem še nesre-čo, kjer sta bila dva mrtva in več tež-ko ranjenih. Žogo so pa le brcali in je bilo strašno lepo.

Nova stolna cerkev v Linzu.

Dne 1. maja je bila slovesno posve-čena nova škofijska stolna cerkev v Linzu na Gornjeavstrijskem. Slavnosti so se udeležili najvišji predstavniki avstrijske republike: predsednik Hai-nisch, kancelar Seipel in drugi.

Nova stolnica se je gradila več ka-kor pol stoletja. Temeljni kamen je bil pripeljan iz Palestine in vzidan 1. maja 1862. Dograjena cerkev je dolga od zunaj 130 metrov. Prostora bo v njej za 21.000 ljudi. Zvonik je visok 134 metrov. Nova stolnica spada med najlepše cerkve na svetu.

1300 let

mine letos, odkar so se Slovenci o-tresli suženjskega jarma razbojniških Obrov ter ustanovili samostojno slo-vensko državo. Bilo je torej leta 624. po Kristusu. Kasneje so zopet prišli Slovenci pod razne tuje gospodarje in se otresali zdaj tega zdaj onega. Zad-nji, ki je odletel, je bil ošabni Nemec, ki je šel v penzijo leta 1918.

Spalna bolezen na Angleškem.

Poroča se, da je angleška vlada v ve-likih skrbih, ker se takozvana spalna bolezen po Angliji silno širi.

PODLISTEK

V ujetništvu pri Arabcih.

Zanimive dogodbe s svojega potova-nja po svetu pripoveduje 28 letni Ti-rolec Fric Hauptmann. Bil je 7 let mornar in je prevozil vsa morja, pre-hodil v tisti dobi nekoč tudi peš vso Severno Ameriko od New-Yorka do San Franciska.

Leta 1923. se je možakar namenil prepotovati celo zemljo. S Tirolskega se je podal po celi Italiji in na otok Si-cilijo, od tam pa čez Sredozemsko mor-je na severno obal Afrike. Od tam se je bolan vrnil na Tirolsko in pripove-duje svoje doživljaje:

Od Arabcev ujet.

«V avgustu l. 1923. sem se podal na pot iz Tripolisa preko Libijske pušča-ve proti Egiptu. Bil sem sam, kakor navadno na svojih potovanjih, imel sem le majhnega osliča, da mi je tovo-ril tisto malo prtljage in zalogo žive-ža in vode. Po večdnevni samotni potovanju skozi puščavo prijahali so nadme trije oboroženi Arabci, me zgra-bili in vsega oropali, potem pa me

Od kod izhaja naša moč?

Kakor posamezen človek, tako mora tudi vsaka politična organizacija nabi-rati vsaki dan nova izkustva in boga-titi svoje spoznanje, ako se hoče razvi-jati in napredovati. Ne le iz veselih, temveč predvsem iz neprijetnih do-godkov se mora politična organizacija učiti.

Zadnja volitve so bile tako velik in važen dogodek, da moramo iz njega do-biti nova in važna spoznanja za poli-tično življenje slovenskega ljudstva. Kakšen nauk izhaja za naš narod iz zadnjih volitev?

Mnogo, zelo mnogo spoznanj so nam nudile zadnje volitve in naša dolžnost je, da jih brez ovinkov in javno ugotovimo.

Nase ljudstvo naj pogleda, resnici v obraz, kajti le v resnici je njegova resitev.

Vprašajmo se torej najprej, zakaj je toliko navdušenih narodnjakov pri teh volitvah odpovedalo in celo preskočilo v nasprotni tabor? Kako je mogoče, da so moške, ki so prisegali celo svoje življenje na slovensko narodnost, nena-doma zatajili svojo preteklost in vrgli v blato svoje prepričanje?

Ta žalostni pojav bomo razumeli le tedaj, ako si razjasnimo, da je stopil slovenski narod po letu 1918. v popol-noma novo dobo narodnega življenja. Pred vojno so živeli primorski Slovenci v dobi narodnega napredovanja, njho-va politična in gospodarska moč je vidno rastla. Boji, katere so vojevali primorski Slovenci, so bili sicer trdi, polni žrtv in težav, toda po končani borbi so se vendar videli uspehi. Slo-venci so napredovali v Trstu, napre-dovali so v Gorici. Sporadno z na-rodno je šla tudi gospodarska osa-mosvojitev našega ljudstva. Biti na-rozen ni bila tedaj za Slovence nobena žrtv. Nasprotno! Nekateri deli našega naroda, kakor trgovci, krčmarji in obrtniki, so imeli od tega še dobiček.

Zopet velika stavka.

Na Nemškem so lastniki premogovni-kov hoteli podaljšati delovni čas. Pre-mogarji niso hoteli nič slišati o tem, zato so gospodarji vse delo ustavili. Okrog pol milijona delavcev stoji se-daj brez dela, dokler se kako ne po-ravnajo.

Napis kneza Branimira.

Splitska «Nova Doba» poroča, da so v Kastel-Gomilici našli napis, ki se na-naša na hrvatskega kneza Branimira,

Geslo: «Svoji k svojim!» je privabilo slovenskemu trgovcu in obrtniku no-vih odjemalcev in ga je gospodarsko krepilo. Čim bolj si bil naroden, tem-bolj si bil upoštevan. Zato so mnogi, mnogi ljudje postali že iz golega gospodarskega interesa slovenski na-rodnjaki. In če nisi imel od svoje slo-venske narodnosti koristi, vsaj skode nisi trpel. Slovenskih učiteljev in slo-venskih uradnikov niso metali radi njihove narodnosti nikdar iz službe.

Lahko je bilo tedaj biti naroden. Da-nes so se pa razmere korenito spre-me-nile. Kdor se priznava danes za trdnega in zavednega Slovence, je izpostavljen vsakovrstnim žrtvam in mnogobrojnim nevarnostim. Mesto koristi imaš danes od svoje narodnosti skodo. Če se iz-postavlja učitelj in uradnik s svojo narodnostjo, ga brž očrtnijo in prav lahko izgubi službo. Trgovec, obrtnik in krčmar ne sme svojega narodnega prepričanja preveč kazati, ker mu lahko gospodarsko škoduje.

Biti naroden pomeni danes žrtv in le žrtv. Vse koristi in ugodnosti, ki so prej podpirale narodnjake, so odpadle, ostalo je le eno: moralna moč našega ljudstva. Kdor je značajan, kdor je poztvovalen, kdor je nesebičen, ta ostane zvest slovenskemu rodu, vsi dru-gi podležajo, omagajo, beže iz javnosti. Vse kričavo, površno, navdušeno narod-jakarstvo se je podrla pred prvim naskokom ali se bo zrušilo v napadih bodočnosti. Notranji moralni kapital, ki ga je dolgoletna krščanska vzgoja preteklosti nakopičila v našem ljud-stvu, je edini odporni jez Slovencev v teh dnevih preizkušnje. Edino notranja duševna kultura našega ljudstva, ki je dala našem rodu moč poztvovalnosti, nas drži danes po koncu.

Ko bi ideja žrtve in značajnosti v nas VSEH umrla, bi se slovensko ljudstvo zrušilo v par letih v prah in narodno umrlo.

(«Goriška Straza»).

ki je živel v IX. stoletju. To je doslej tretji najdeni napis o knezu Branimiru. Prvega so našli v Gornjem Muću, dru-gega v Ninu, tretjega sedaj v Gomilici.

Prometno ministerstvo.

Mussolini je odpravil dosedanje poštno ministrstvo, komisariat za že-leznice in komisariat za trgovsko plo-vo. Vse to se združuje v eno samo «pro-metno» ministerstvo. Prometni mini-ster ostane dosednji poštni minister poslanec Ciano.

„In ne vpelji nas v skušnjava“

Pod tem naslovom sem 1921. leta napisal članek, na katerem sem napi-sal tudi te-le stavke: «Proč s strankar-stvom! Kar je dobrovoljnih izobražen-cev, naj se pridruži masi ljudstva in ne oziraje se na malo število kapitali-stov, naj se vodi demokratična politi-ka v narodni, socialni in gospodarski blagor ljudstva. 95% našega naroda je proletarskih. Vse naše ljudstvo, od de-lavca do učitelja, od kmeta do malega obrtnika naj se združi v krepko fa-lango».

Kako danes?

Ta stavek podčrtam in podpisujem tudi danes. Prav tako, kakor leta 1921. Žalibog, da sem leta 1921. bil tako i-dealen, da sem veroval, da so istega mnenja gospodarji Pol. društva Edi-nost v Trstu. Izkušnja me je že kon-cem 1921. izučila, da ni tako. Vodi-telji se niso hoteli pridružiti masi, ampak so se pridružili kapitalistom. Ni se vodila demokratična politika, ampak popolnoma absolutistična; ni se dalala ljudska, ampak kapitalistična politika. Stebri političnega društva ni-so bili iz ljudstva, ampak podeželski oderuhi. Na nešteta pisma na gospo-darje političnega društva, naj se začne voditi politika v prid ljudstva, nisem dobil odgovora ali pa šilno izumetni-čen, včas pa celo lep odgovor: «Saj smo voljni delati ljudsko politiko». To so bile besede. Dejanja so dokazala, da so bile besede neodkritosrčne.

Protiljudska politika.

Neštete narodne zadeve: vprašanje kolonstva, vprašanje organizacije slu-žkinj v Trstu, vprašanje vojne od-škodnine, vprašanje Jadranske banke, vprašanje Kmetijske in vrtnarske za-druge in mnoge druge zadeve so priče, kako so gospodarji političnega društva Edinost vodili politiko, ki je mogla biti vseh samo kapitalistom.

Srčno želim, da bi se gospodarji ho-teli odtrgati od kapitalističnega mišlje-nja in bi se mogla začeti edinstvena politika, kakor sem jo popisal v stav-kih, ki so v uvodu tega članka. To bi bilo v silno korist našega naroda. To-da dosedanje skušnje mi ne dopuščajo te vere. Zato se mora narod, to je 95% ljudstva, odtrgati od kapitalističnih 5% in njegovih podreptikov ter se or-ganizirati samostojno. Samo tako bo mogoče voditi demokratično politiko v narodni, socialni in gospodarski bla-gor ljudstva. Virgilij Šček.

Širite „Mali List“.

vlekli seboj dolge dneve. Pripadali so roparskemu plemenu Beduincev, ki so tačas vodili puntarsko vojno z Itali-jani, gospodarji Tripolisa. Najprej so me odvedli v svoje taborišče, tam so me posadili na kamelo in čez 12 dni smo prijezdili do oaze (zelenice) Sed Ara. V stotinah šotorov je bilo zbrano tam celo pleme. Ujeti so bili tam štirje ita-lijanski trgovci pa nekaj arabskih pre-bežnikov, ki so jih bile ujele patrole na kamelah. Strogo so nas stražili. Tudi mene so imeli za italijanskega vohuna.

V smrtni nevarnosti.

Slučajno je bil v taborišču kot gost arabskega šejka neki višji turški do-stojanstvenik, ki je s svojo karavano potoval v Egipt. Peljali so me pre-denj. On me je ostro izpraševal in se je slednjič vendar prepričal, da nisem rojen Italijan. V pogovoru sva prišla tudi na ženevsko konferenco. One konference se je bil Turek svoje-časno udeležil. Jaz pa sem bil tudi v oni dobi v Ženevi, ko sem potoval po Evropi. S takimi razgovori sem pridob-il njegovo zaupanje in on je šejku dopovedal, da nisem nevaren človek. To me je rešilo. Že drugi dan so bili

nekateri mojih tovarišev kar na krat-ko obešeni.

Rešen iz ujetništva.

Nekateri od onih italijanskih trgov-cov so pa tačas oboleli in jaz sem po-stal njihov strežnik. Vsak dan sem moral vstati ob treh zjutraj in ure da-leč jahati na kameli po vodo, čuvati u-jetnike, jim kuhati in prati.

Tako so pretekli tedni. Dne 22. sep-tembra so se vrnila neki ogledniki in sporočili, da se bliža večja četa Italia-nov. To poročilo je bilo kakor alarm. Vse pleme se je dvignilo na odhod in odme-glilo proti jugu. Mene in štiri bolne trgovce so popolnoma oropali in nas pustili sredi puščave brez vseh sredstev.

Poiskal sem za svoje bolne tovariše zavetje v skalni duplini, pa eden je takoj umrl, drugi so bili vsaj varni pred solnčno vročino ali neurjem. Jaz pa sem se takoj podal na pot, da poi-ščem italijansko vojsko. Korakal sem 16 ur in prišel proti polnoči do laške-ga taborišča, ki ga je bilo spoznati že iz daljave po stotinah taborskih ognjev. Črni stražniki so me prijeli in odvedli k polkovniku. Povedal sem mu svojo zgodbo in on mi je uka-

zal dobro postreči. Potem smo šli po bolne tovariše v ono votlino. Z aero-planom so jih takoj poslali v bolnišni-co v Tripolis.

Doležaj sem vse težave srečno pre-stal. Toda obilne hrane, ki sem jo se-daj prejemal, ni prenesel moj želodec. V ujetništvu nisem užil drugega kot pol kilograma koruzne moke, oziroma polente, na dan. Lotila se me je griža. Z vojaško četo sem v večdnevni po-hodih dospel v Tripolis, kjer so me deli v vojaško bolnišnico in dobro skrbeli zame. Domov in še po svetu.

Tripolitanski guverner mi je omogo-čil povratek preko Sicilije in Italije v mojo domačijo Bruneck. Šele tukaj sem spet prišel do pravega potnega li-sta. Vse moje papirje in knjige so mi bili uropali Beduini. Imel sem več knjig s stotinami podpisov odličnih oseb cele Evrope.

Tako pripoveduje neustrašeni Fric, ki se zdaj mudi pri svoji materi v Inn-sbrucku, dokler dobro ne okre-va od prestane bolezni. Koncem maja se namerava zopet podati na pot, to-krat pa v Tunis (blizu Tripolisa, pod francosko vlado) in odtam peš okoli zemlje.

GOSPODARSTVO

Velika škodljivka naših sadovnjakov

Krvava uš.

Kakšna je.

Skoro povsod, kjer rasto jablane, se pojavlja neki škodljivec, ki ga ni težko opaziti, ako le količkaj odpremo oči. Po debli, po vejah in vejicah, pa tudi po najmlajšem istoletnem prirastku, zlasti po ranah, ki se celijo, vidimo belemu bombažu (bati) podobne kosmiče. Ako potegnemo trdo po takem kosmiču s prstom, imamo na njem rdeč madež, kakor bi bil krvav. In če natančno pregledamo te bele kosmiče ter jih s kakšnim klinčkom razbrskamo, vidimo, da so to večje ali manjše naselbine majhnih ušic, ki so vse skupaj prevlečene in pokrite s tisto belo bato. Stisnemo li posamezno uš, se pocedi iz nje rdeč sok — odtod ime krvava uš. Ko bi s povečalnim steklom opazovali posamezno uš, bi se prepričali, da ima vsaka svoj rilček zaboden v kožo, ki je baš tam najnežnejša in najbolj občutljiva, kjer se celijo rane in baš tja pritoka največ prebavljene drevesne hrane (mužge).

Kako se razmnožuje.

Krvava uš se prilično tako razmnožuje kakor listne uši. Iz ene same samice se namnoži v enem poletju zarod, ki šteje milijone. Zimo prebije v jajčecih, pa tudi posamezne samice dočaka jo druge pomladi po raznih skrivališčih, zlasti v zemlji na koreninah.

Škoda, ki jo dela.

Škoda, ki jo dela krvava uš na jablanah je velika, ker povzroča drevesno muhugo in s tem slabi celo drevo. Na mestih, kjer izsesava sok, se naredijo obrunki in bule, rane se težko celijo in lahko delo imajo potem razni drugi škodljivci in bolezni. Od krvave uši izdelane mladike se spačijo popolnoma, ker je uničene brstje; navadno tako pokvarjene mladike čez zimo pozebejo.

Uspeh milanskega velesejma.

Na letošnjem milanskem velesejmu je bilo sklenjenih kupčij za približno 850 milijonov lir, t. j. za 150 milijonov več nego lani. Višek odpade v glavnem na korist avtomobilski industriji in produkciji vina. Velesejm je obiskalo dnevno povprečno 18.000 oseb.

Priseljevanje v Argentinijo.

«Temps» poroča iz Brazilije: Radi novega zakona v Združenih državah, ki zelo omejuje priseljevanje v Združene države, je število priseljencev v Argentinijo naraslo. V teku prvih 4 mesecev l. 1924. se je priselilo v Argentinijo trikrat toliko ljudi kakor v istem času lanskega leta. Največ priseljencev je iz Nemčije, Čehoslovaske in Poljske.

Tovarna jute

v Škedenju je zopet pričela delovati. Delniška družba «Intificio Triestino», ki je lastnica tovarne, je povišala svoj kapital od 2 milijonov na 4 milijone lir.

Izvoz češpelj iz Jugoslavije. Znano je, da pridela Jugoslavija, posebno v Bosni in Srbiji velikanske množine češpelj. V prejšnjem letu se je prodalo iz Jugoslavije v druge države češpelj za okroglo četrto milijarde dinarjev. Izvažale so se v Česko, Madžarsko, Italijo, Nemčijo in Francijo. V Italijo se je izvozilo do 1. februarja letos okoli 400 vagonov češpelj. V početku češpljeve sezone (september, oktober) se je cena gibala med 300 in 450 dinarjev za sto, v našem denarju okoli 100 lir. To je seveda trgovska cena, ki jo določajo trgovci-izvozniki na debelo.

Kako se zatira.

Kryave uši ni težko zatreti, ako se je lotimo v pravem času in ne čakamo, da bi bilo belo vse dravo. Ko se neovirano razpase, je pa delo pač jako mučno in zamudno. Mrčes se namreč zarije v razne kotanje in skrite luknjice, kjer ga ne dosežemo izlepa. Ako zgrešimo le eno samico, brž jih je zopet na tisoče. Najuspešnejše jih prežene mo na ta način, da gnezda ali naselbine na ostro prevlečemo ali odrgnemo s pomočjo trdega čopiča s kako jedko tekočino. Za silo opravimo z močno tobakovo vodo. Boljša je 20 odstotna raztopina arborina (na 1 kg 5 litrov vode). Dobro se sponaša tudi petrolej, toda ne sam, ampak v živo pomešan z milom (žajfo) in vodo. To je tako imenovana petrolejeva emulzija, ki jo napravimo prav lahko doma. Dobrih 6 dkg mazavega mila raztopimo v četrt litru vroče vode. Tej raztopini prilijemo 1 kg petroleja. Potem pa zmes v plitvi posodi z brezovo šibico prav temeljito stepemo, da se speni kakor smetana. Nazadnje prilijemo še četrto litra vrele vode, še enkrat dobro premešamo in tekočino spravimo v steklenico. Ko hočemo tako pripravljeno zmes rabiti, vzamemo na pol litra emulzije 10 do 15 litrov vode in prav dobro zmešamo. S to tekočino tudi lahko škropimo, ako ne moremo blizu s čopičem.

Zakaj hira zlata parmena.

Čim mlajše je drevo, tem bolj nevarna mu je krvava uš. Zato je zlasti pri mlajšem drevju paziti, da se takoj zatire, čim se pokaže. Vse jabolčne sorte pa niso enako dovzetne za krvavo uš. Zlata parmena n. pr. mora biti posebna slaščica, ker jo poiščejo najprej in jo ugonabljaajo najhuje. Tudi divjake imajo rajši nego žlahtna debela. V drevesnici je krvava uš prava nesreča. Ako se je razpasla po mladem naraščaju, ne bomo vzgojili lepega drevja.

Koristna slava.

Na mednarodni razstavi goveje živine v Milanu so kazali pitane vola, ki je tehtal 13.170 kg, torej čez trinajst kvintalov. Kdaj bodo naši kmetje take zredili?

Za rokodelce. Prepozno za zadnjo številko smo prejeli v objavo, da se vrše v postojenski čitalnici strokovna predavanja za obrtnike. Prvo predavanje «o davkih» je bilo 11. maja, drugo «o obrtnem redu» bo 18. maja ob 2. popoldne. Predavanja prireja «Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Postojni».

Semenj v Sežani, 12. maja. Prignanih je bilo 751 glav govedi, 343 konj, 1 koza, 452 prašičev. Kupčija z živino je bila zelo živahna, prašiči vsi prodani. Cena govedi 4.80-5.— žive teže. Prašiči 6 tedonski 170-200 L. Konji 1500-3.600. Tudi drugo sejmsko blago se je dobro prodajalo. Posode je primanjkovalo. Prihodnji sejem bo 22. 5.

Cene v Istri v aprilu. — **Umag:** vino 70-120 hl, seno 15-20 lir kvintal, goveda 4.50-5.— lir kg. žive teže, mleko 1 L. l. drva 10 lir q. — **Kaštelir:** vino 100-120, goveda 5.— 5.50, mleko 1 L. drva 6 L. — **Buzet:** vino 110-120, seno 15, goveda 4.25, mleko 0.70, drva 6. — **Materija:** seno 30-35, goveda 5, mleko 0.60, drva 6. — **Trnovo:** seno 30, goveda 4.50-5.—, drva 6 lir.

Cena živine v Milanu. — Voli 1. vrste 6.40-6.90, voli 3. vrste 4.50-5.30. Krave 1. vrste 5.60-6.50, krave 3. vrste 3.— 4.10, tele 1. vrste 7.80-8.70, tele 3. vrste 5.80-6.70.

Žitne cene v Vidmu. — Pšenica 105-115, rmena koruza 88-96, bela koruza 86-95, činkvantinka 85-91, rž 85-88, oves 85-90.

Letošnje setve kažejo dobro po Severni Italiji, drugod po Italiji bolj slabo.

Po čem je lira?

Dne 14. maja si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 28.— L.
za 100 č. kron — 66.— L.
za 100 fr. frankov 126.— L.
za 100 avstr. kron — 3.20 st.
za 1 dolar — 22.45 L.
za 1 funt — 98.85 L.

Zatruge in politični voditelji.

Članek «Nova taktika kapitalistov» je kaj poučen. Naj dodam jaz k temu članku še par besed o obnašanju voditeljev. Kar dela gospodarski oderuh, to dela tudi kapitalistični voditelj. Ko se je ta prepričal, da je misel skupnosti velika, ustanovi kako kmetijsko družbo ali kaj podobnega. Kmetje, ki zapazijo, da je taka družba le pod komando ene osebe, da služi ta družba le politiki njegove stranke, si osnujejo novo kmetijsko zadrugo. Skraja se politični voditelj bori zoper zadrugo. Ko vidi, da ne pomaga boj, kaj stori? Gre v zadrugo, se učlani in na občnem zboru se da (vsled zaslepljenosti članov, ki ne vedo, zakaj gre) izvoliti v načelstvo ali v nadzorstvo. Tedaj začne boj. Skrit, tajen, rafiniran. Hud je na kmečko udruženje, ker so v njem združeni kmetje brez razlike strank, ker so v njem komunisti, narodnjaki in drugi; politik je jezen, ker ni on sam v društvu gospodar. Izprva gleda, da spravi celo društvo pod svojo komando, ko pa vidi, da to ne gre, tedaj gre vse njegovo delovanje za tem, da uniči udruženje. Rafinirano delovanje ima uspeh. Kar naenkrat se razglasi en milijon zgube. Kant, boben, konec. Politik je zmagal. Kaj nas to uči? Da moramo odpreti oči, da zavržemo enkrat za vselej tako gospodo, da bojkotiramo njihova trobila ter da se samosvojimo. (Fr. K.).

O društvenem delu.

Ker si mislim, da bodo te vrstice o delovanju po naših društvihih zanimali marsikaterega društvenika, zlasti pa predsednike in odbornike, uljudno prosim uredništvo «Malega lista», da jih objavi.

Podeželska društva ne smejo biti samo zaradi imena ali pa zaradi predpustnega plesa: njihova naloga je delo za izobrazbo in povzdigo ljudskih množic. Za ta namen so posebno primerna predavanja.

O čem naj se predava.

Predava se lahko o vsem, kar more poslušalce zanimati in zraven pomnožiti njihovo znanje ali jih navdušiti za kako dobro stvar. Skraja treba govoriti o samem pomenu izobraževalnega dela in o njegovi organizaciji. Na vrsto morajo priti kulturna, zdravstvena, socialna in gospodarska vprašanja. Tako naprimer o razmerju med cerkvijo in državo (kulturno), o treznosti in pijančenju (zdravstveno), o kapitalizmu, komunizmu, krščanskem socializmu (socialno), o varčnosti, o knjigovodstvu, o zlaganju in delitvi zemljišč (gospodarsko).

Kako naj se predava.

Predavati se mora tako, da preprosti ljudje radi poslušajo, da stvar lahko razumejo in da si tudi kaj zapomnijo za življenje. Posebno radi poslušajo takega predavatelja, ki zna med resne reči pomešati kako primerno šaljivo, da jih ohrani pri dobri volji in pozornosti.

Za uspeh predavanja zlasti veliko pripomorejo slike, najbolj tiste, ki se v temni sobi kažejo s skioptičnim aparatom na steno. Za taka skioptična predavanja se že kar kupijo ali izposodijo vrste slik (n. pr. o preganjanju prvih kristjanov, o zanimivostih mesta Rima, o posledicah pijančevanja itd. (Š.).

Država in kmetijstvo.

Kmetijskih potovalnih šol je v vsej državi 101. Za vzdrževanje daje država letno 3 in pol milijonov lir. Za vojne namene pa meče na stotine milijonov. Za vzdrževanje naših kmetijskih šol, ki so deloma že ustanovljene, deloma se šele ustanovijo, znašajo stroški: za Istro 40.000 lir (država da 24.000, dežela 16.000), za Zadar 14.000 (država 8.400, dežela 5.600), za Tržaško 20.000 (država 12.000, dežela 8.000), za Furlanijo z Goriško 100 tisoč (država 60.000, dežela 40.000 lir). Zadar dobi za kmetijstvo primeroma veliko več nego Tržaško, ki obsega Gorenji Kras, okolico, Notranjsko.

Odvetnik

v. Matej Primožič
v Gorici

se je preselil s svojo pisarno na
Corso G. Verdi št. 23 I. nad.
(nasproti ljudskemu vrtu.)

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljujem Fondiariji in njenemu glavnemu zastopniku gosp. Drag. Starcu iz Barkovelj za točno in pravilno mi izplačano odškodnino za vpepeljeno poslopje in premičnine.
Studenec, dne 26. 4. 1924.

Matija Konobelj

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh
sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria)
od 9-12 in od 3-5.

Knjigarna in papirnica

J. ŠTOKA - TRST

Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

Lastna knjigovoznica.

Založba Vedeža, Kleinmayerjeve ital.-slov. slovnice, slov.-italijanske in ital.-slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnovejše slov. knjige.

Zobozdravniški ambulatorij

Zobotehnik

M. Godina

Via Genova št. 13 prvo nad.
TRST

od 9-1, od 3-7

— ob nedeljah od 10-12 —

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvorčka Gastone Dolinar, Trst — via Ugo Polonio 5.

Kaj nam z dežele pišejo

Modra dekleta. — Zadeva kmetijske zadruga. — Sodnik preganja slovenske volilce. — Berač-postopač. — V Račicah frajajo in stradajo. — Zaslužno plačilo.

Iz stare BENEČIJE.

V slovenskih občinah Grmek in Drenkija onkraj stare beneške meje je dobila slovenska lista nekaj glasov; in sicer v grmski občini 17, v dreški 8. To so smatrali vladni organi za nezastisljan zločin. Krivdo seveda so zvalili na dotične duhovnike na Lesah, v Drenkiji in v Topolovem. Pozvedovali so najprvo orožniki, toda kmalu nato se je pojavil sam pretor (sodnik) iz Čedad, da na licu mesta ugotovi velikost zločina in krivce seveda primerne kaznuje.

Strah ima res velike oči! Ali smo Slovenci res tako strašni! Res, uboga Italija, če se ji je treba bati tako majhne peščice svojih slovenskih državljanov! In volilna svoboda, zajamčena od istih oblastnikov in postav, kje si!

ŠTJAK.

Dne 20. aprila smo čitali v «Edinosti» poziv dr. Dioniza Godina, odvetnika v Trstu, kot zastopnika in likvidatorja «Kmetijske zadruga, r. z. z. o. z.», da mora vsaki član — zadržnik «Kmetijske zadruga» plačati 72 lir (sedemdeset in dve L) in sicer v 14. dneh računeno od 19. 4. 1924. naprej v izogib stroškov opominjevalnega pisma, eventuelne tožbe in eksekucije, kakor je bilo sklenjeno na 3. izrednem običnem zboru v Trstu dne 13. 4. 1924.

Vprašamo, na kateri način je bil sklican ta občni zbor? Ali menijo gosposdije v Trstu, da je vsaki član naročen na tržaške liste in da mora hočeš-nočeš čitati vabila na razne občne zbore! Odgovorili boste, da ste ravnali po pravilih (po katerih, bomo vprašali pozneje). Zaenkrat priporočamo gosposdom, da si malo ogledajo § 18. bivše «Kmetijske in vrtnarske gospodarske zadruga v Trstu» kateri se tako le glasi: «Javni zadržni razglasi se vrše po enkratni objavi v združnem glasilu, to je «Delo» ali v drugih listih. Načelstvu je svobodno razglasiati obvestila v vseh listih in v posebno VAŽNIH SLUČAJIH dostaviti zadržnikom na dom pismena obvestila».

Ali ni bil zadnji izredni občni zbor posebno važnega značaja! Zakaj si ni načelstvo vsaj toliko potrudilo, da bi vsaj odbore posameznih podružnic pismenim potom obvestilo. Radi znamk bi menda deficit pri zadrugi ne bil za tisočake večji. Ako bi bili člani zadruga o običnem zboru obveščeni, gotovo bi se sklep običnega zbora drugače glasil. Sicer pa je naša odločna zahteva ta: «Kdor je kriv, ta naj plača».

Gospodje! Zakaj ste predlagali širšim odborom fabricirane bilance in to menda že leta 1921., kakor sami priznavate? Zakaj se niste upali povedati članom resnice v obraz? Zakaj ste sprejemali člane, ko je bila zadruga že pasivna? In ti člani naj sedaj plačujejo, kar je bilo že zapravljeno? Se dobijo člani, kateri niso pregrešili družega, kakor da so se vpisali in plačali 21 lir; in za ta svoj vpis morajo sedaj plačati 72 lir (prav po notarsko).

Štjaška podružnica je bila vedno aktivna, zato naj sedaj doplačuje! Zraven tega pa je naravnost nedopustno, da se stavi tako kratek rok za plačevanje in da se takoj grozi s tožbami in eksekucijami. Vidi se, da gosposdije, ki so tako nesrečno vodili zadrugo, ne poznajo gospodarskih-denarnih razmer našega ljudstva.

H koncu vprašamo, na podlagi katerih pravil zahtevate onih 72 lir?

Ko se je bivša «Kmetijska in vrtnarska zadruga v Trstu» prelevila v «Kmetijsko zadrugo» se je sklenilo, da se izdajo nova pravila. Na shodu v Štjaku, katerega so se vdeležili dr. Slavik, ing. Rustja in drugi, smo odločno zahtevali, da se nam dajo nova

pravila. Odgovorilo se nam je, da so v tisku, kjer so žalibog radi «hude zime» zmrznila.

Podružnica «Kmetijske zadruga» v Štjaku je odločno na stališču, da se upre vsakemu plačevanju deficita. Njeno geslo je: «Kdor je kriv naj plača, nedolžni ne sme trpeti».

Druge podružnice bodo gotovo sledile njenemu zgledu!

Za enkrat to; sledilo bo morda še drugo. Stvar mora biti jasna! Takoj po polomu se je ustanovila nova zadruga?!!

Km. zadruga v Trstu:
Podružnica Štjak.

VREME.

Dne 8. t. m. je umrl vremski župnik č. g. Mirko Rodič. Pokopali so ga v soboto 10. t. m. ob številni udeležbi, sedenje duhovščine. Iz vseh vasi v fari so dekleta prinesla vence na njegov grob. Najbolje pa so se postavile dekleta iz Gornjih Vrem. Zbrale so 58 lir in mesto da bi kupile suh venec, poslale so denar v Gorico za slovensko sirotišče. Tako so storile dvojno dobro delo. Naj bi našle posnemovalcev ob sličnih prilikah.

LOZICE.

Pri nas se nahaja en mož srednje pa močne postave, zelo obraščen, ima okrog 60 let, in ker delo mrzi, mu bolj dopade beračiti, berači pa z raznovrstnimi izmišljotinami in lažmi, čeprav ima vse preskrbljeno doma in precej zemljišča. Berači po naših okoliških vaseh, po Postojnskem okraju, po Krasu, po Primorju, in po Vipavski dolini. Naberačil je n. pr. okrog 200 klg. krompirja, krompir prodal in denar zapil. Za velikonočne praznike je naberačil precej jajc za okrog 40 L. denarja, potem je vse prodal in denar zapil, potem pa vse praznike doma in po vasi tako surovo razgrajal, da je bil v sramoto in pohujšanje celi vasi. Čudno se nam zdi da takih postopačev oko postave ne vidi, zato pa ljudje, pozor, in kadar Vam pride tak človek v hišo, naznanite ga orožnikom.

Iz RAČIC pri Podgradu.

Delavni dan slišim iz Iliaševe gostilne harmoniko, ples in petje. Ali je ohcet, pa nismo vedeli zanjo? Radovednost me žene bliže in kaj vidim: žena drži v roki štefan vina in hodi po sobi gorindol; od pijanosti ne ve, kaj dela. Opazim še kakih deset drugih žen, ki plešejo in pijejo. Te žene imajo ponajveč može v Ameriki. Kaj jih je privedlo tisti pondeljek do tega, mi ni znano; zdrava pamet gotove ne. Od Iliaša so šle z velikim hrupom še k «Dobremu kozarcu», potem še nazaj. Kaj neki porečejo njihovi možje, ki jim denar pošiljajo za pametno porabo?

Pri nas smo imeli to pomlad v vasi škrlatinko. Umrlo je 14 otrok. Tudi odrastlih je veliko pomrlo. Med tem pa veselo plešemo.

Kar se gospodarstva tiče, je zelo slabo. Domače živine je na polovico manj kot navadno. Prej smo seno uvažali, zdaj ga pa izvažamo. Pomanjkanje dela in denarja. In če gospodar proda kakšen stot drv za male denarje, gre v gostilno in se napije tiste vinske žindre, da postane neumen in divji. Otroci pa doma nagi in lačni.

KOBJEGLAVA.

Pri nas se gode velike krivice. Pretekli teden so prišli semkaj biriči in začeli kar strehe odkrivati tistim, ki so imeli krito s pločevino. Marsikdo je imel to zaračunjeno pri vojni škodi, drugi so jo sami kupili itd., a vse zaman, prepustiti so jo morali vsi enako. Vojsna odškodnina se pa le počasi vleče. Mari sta dve vladi, ena, ki potirja denar, druga, ki pobere še blago;

manjka le še tretja, ki bi vse to pojedla.

Glede zvonov nas tudi nekoliko skrbi, ali jih dobimo kdaj ali nikdar; morda pa mi spadamo pod Kitajsko.

Brez dušnega pastirja smo že eno leto; za upravitelja je g. župnik iz Štanjela. Kaj pa društvo «Kraški slavček»? Ali se ne bo še vzbudilo iz tako dolgega spanja.

Vaščan.

Zaslužno plačilo.

Pred par tedni so brali naši naročniki v «Malem listu», da je duhovnik Degano v Vidmu pel pri veliki fašistovski proslavilni volilne zmage «Te Deum», zahvalno pesem; to je storil seveda naprošen od snoparskih oblastnikov, ki so slavnost priredili. Tu moramo pa pripomniti, da je cerkvena oblast, sv. Stolice, izdala pred volitvami tri stroge odredbe, ki se tičejo duhovnikovega političnega zadržanja.

Tretja točka se je glasila tako-le: Noben duhovnik ne sme biti na razpolago za službo božjo zgolj političnega pomena in še manj sme peti v ta namen Te Deum in imeti govore brez izrecnega dovoljenja od škofa. Duhovniku, ki bi ravnal proti tem ukazom sv. Stolice, se takoj odvzame pravica do svetih opravil; to se pravi, da ne sme več maševati, pridigovati, deliti sv. zakramentov itd. — Majska številka videmskega škofijskega lista omenja dotičnega duhovnika v Vidmu, ki je pel kljub tej prepovedi «Te Deum»; opozarja ga na dotično prepoved sv. Stolice in na kazen, ki ji je zapadel. Toda še več! Osrāmoti ga pred celo škofijo kot nevrednega duhovnika, javno v škofijskem listu. Pravi namreč, da bi bilo za nepokornega duhovnika radi mnogih osebnih razlogov veliko boljše, če bi se bil držal skrit v senci. Tudi fašizem se ne more ponajati z njim, saj pravijo, da je cilj fašizma naučiti vse spoštovanja posvetne in tudi cerkvene oblasti.

Tako naj se zgodi vsem, ki hočejo služiti le onemu bogu, ki se imenuje nacionalizem.

Kako so volili Francozi.

Za francoski državni zbor so bile volitve v nedeljo 14. maja, en teden za nemškinji. Dosedaj so vladali Francijo raznobarvni nacionalistični republikanci, združeni v poseben «nacionalen blok». Izid sedanjih volitev kaže, da so Francozi sklenili poskusiti s nasprotno stranjo: volili so za «levičarski blok», v katerem so združeni vsakovrstni socialisti in komunisti. Ti so dobili veliko več glasov kakor pri prejšnjih volitvah. Zato bo moral Poincaré zapustiti vladni sedež in dati prostor nič manj navihanemu Briandu ali Herriotu. V zunanji politiki se ne bo veliko spremenilo. Tudi Briand bo skušal stiskati Nemce, kolikor se bo le dalo; če pa ne bo šlo, bo kazal prijazno lice in usmiljeno srce.

NAŠA POSTA.

Jus. Jus je lastninska pravica. Občina te pravice ne more vzeti komu kar tako. Za kaj takega so druge gosposke in postavna pota.

Podgrad pri Divači: Ne spada v list. Raznim dopisnikom: Kdor pošlje težje pismo kakor 15 gramov, mora dati znamko za 1 L. Drugače moramo mi plačati takso 1 L; je torej 50 stot. nepotrebnih izdatkov.

Stab. Tip. S. Spazzal, via Commerciale 8.

Vsem znancem in prijateljem javljam tužno vest, da je Vsemogočni poklical v večnost mojo drago soprogo

Katarino Rupnik

Umrla je dne 14. maja ob 14. uri v Dolenjah pri Jelšanah.

Žalujoči soprog
Jernej Rupnik.

Zobotehnični ambulatorij

TRST, Via Settefontane št. 6, I nad.

odprt vsak dan od 8.—18. in od 15.—19. Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom. Slovincem 10% popusta kakor tudi plačilo na obroke. Delo zajamčeno.

EGIDIJ SCHIFFLIN, koneesijonirani zobotehnik.

Čevljarnica FORCESSIN

Je najboljša zaloga z dobrim blagom.

Trst, via Caprin 5 pri Sv. Jakobu
podružnica via Udine 2.

Poskušnja velja!

Toni: No, Pepi, ali si poskusil pri Forcessinu?
Pepi: Prijatelj, Bog Ti daj zdravje. Prav zadovoljen sem, jaz, žena in otroci. Kamorkoli pojdem, vselej bom priporočil Forcessina.

Čevljarnica FORCESSIN

Novo pogrebno podjetje Trst

Corso V. E. III, št. 47.

Prevoz mrlčev na vse kraje. Raznovrstni pogrebi. Prodaja vsakovrstne lesane in konvinske krste, sveče in umetne vence, nagrobne svetilke in sploh vse mrtvaške predmete. Ima v zalogi pristne Kopačeve sveče za cerkve. Gene zmerne, postrežba točna.